

men det er jo en Tvang over for hele den store Del af det kirkeligstindede Folk, som netop ønsker at indgaa deres Egtetab i Kirken og over for en kirkelig Myndighed. Naar man saadan med den ene Haand tager, hvad man giver med den anden, regner jeg det ikke for et Fremstridt, der er værd at støtte, og det mener jeg vil være Tilfældet her. Derfor har jeg mine Tvivl over for det foreliggende Forslag, og derfor ønsker jeg, skønt jeg i øvrigt ellers ikke ønsker at komme ind paa Enteltheder her, at udtale dette allerede nu for at tage mit Forbehold over for Sagen. Naar man nu altsaa paa den Maade, uden at der er nogen Trængsel, forlanger, at alle skulle hen for en borgerlig Myndighed for at indgaa deres Egtetab, kan jeg ikke nægte, at jeg har meget beklaget, at den Myndighed er bleven saadan, som de ærede Forslagsstillere have tænkt sig det. For Byernes og for de Kommuners Vedkommende, hvort der er Retsbetjentkontorer, ere Forholdene jo saa taalelige, for saa vidt de der i Forvejen have gjort sig fortrolige med, at de skulde den Vej og maa den Vej, men med Hensyn til Landkommunerne synes jeg rigtignok, at det stiller sig noget anderledes. Hvad er det for en Myndighed, man etablerer der? Det er jo de saakaldte Egtetabsforstandere, der kunne være borgerlige Ombudsmaend. Jeg ønsker ikke at illustrere dette Forhold værre, end det muligt kan blive, men det stiller sig saadan for mig, at frivillig, ville næppe mange Mænd eller Kvinder i et Sogn paatage sig denne ansvarfulde Stilling som det at være Egtetabsforstandere. Det bliver altsaa efter min Formening de allerfleste Steder et borgerligt Ombud. Nu skal jeg være den sidste til at udtale noget om, at disse borgerlige Ombudsmaend skulde være ringere Personer end Retsbetjente. Nej, paa ingen mulig Maade! Men netop det, at de ere borgerlige Ombudsmaend, forudsætter, at det er en Bestilling, der stifter fra den ene til den anden og efter al Sandsynlighed stifter saa hurtig, som det kan lade sig gøre, og det vil altsaa blive til noget af det, som vi ude i Kommunerne paa saa mangfoldige Steder kende, nemlig Omgangsbestillinger i Sognene. Nu beder jeg ærede Medlemmer, enhver ud fra sit lokale Kendskab, om at undersøge, om den Mulighed dog saa skulde ligge saa ganske fjern, at en saadan Stilling kunde falde i Hænderne paa Folk som manglede det mindste Maal af Forudsætninger, der dog hører til, for at kunne beklæde en saadan ansvarfuld og betydningsfuld Stilling, som det er at være Egtetabsforstandere. Det er jo ikke alene i rent juridisk Henseende, at det

kan have sine farlige Følger — det højtærede Medlem for Viborg (Klein) omtalte jo i Vordags, hvilke farlige Følger der kunde flyde deraf, naat Talen var om Drettelse af Egtetavter — men ogsaa i rent menneskelig Henseende synes det mig, at det kan have sine farlige Følger, dette, at to Egtetab skulle staa over for en Myndighed, som efter deres Mening mangler de fornødne Forudsætninger. Det er ingenlunde heldigt, og det kan gaa her, som det gaar i saa mangfoldige Tilfælde i Livet, at Myndighederne ligesom komme til at virke tilbage paa selve Handlingen, og jeg ønsker ikke at være med til at gøre denne Handling ringere eller mindre anset i Folks Øjne, end den er. Det er de Hovedbetænkkeligheder, jeg har ved Forslaget; der kunde jo nævnes mange Enteltheder, at hage sig fast i, det skal jeg ikke gøre, men jeg vil endnu dog kun udtale, at det, der efter min Formening er et Krav paa her i Landet, som bør imødekomes, er netop noget i Retning af, hvad de ærede Forslagsstillere foreslog i Fjor, altsaa borgerlig Bistand for dem, som ikke viste af forfættelige Grunde den kirkelige Bistand, uden at den borgerlige Egtetabsindgaafse skal medføre, at de udvises af Folketirken. Men ligesom jeg altsaa ønsker Frihed til den Side, ønsker jeg ogsaa at fri Præsterne for den Forargelse, som det maa være for en kristen Præst tit og ofte at skulle lyse Betsignelse over Egtetaber, som han isølge sit Kendskab til Egtetabene ikke med Sandhed kan gøre. Hvis der noget Sted virkelig er Trængsel til at faa et Baand løst, saa er det her. Jeg behøver vel ikke at udforme dette nøjere, det er jo et Punkt, der allerede er omtalt tilstrækkeligt i Vordags, saa ærede Medlemmer vide nok, hvad det er, jeg her figter til. Men endelig for det tredje er der et Punkt, som vel ikke har stødt mig — jeg har aldrig haft Lejlighed til at tage Forargelse derved — men jeg ved, at den har stødt andre. Det er selve det Ritual, hvorefter Egtetabet indgaaes. Det har stødt mange, og selv kirkeligstindede Folk have haft Betænkkelighed ved at indgaa Egtetab med Benyttelse af dette Ritual. Der spørges ikke alene om, hvorvidt de vedkommende have beraadt sig med Gud i Himlen, men ogsaa, om de have raadsført sig med Slægt og Venner og deres eget Hjerte — saaledes lyder det jo omtrent, saavidt jeg ved. Derpaa skal Egtetavter svare ja, hvad enten de have raadsført sig med Gud i Himlen eller ej. Der er ingen Tvivl om, at der paa Grund af Ritualets Affattelse siges mangen en Døgn, og jeg ønsker ikke at give Anledning til, at noget saadant skal foraarjages. Det er der-